

Muonion kunnan suunnitelma ikääntyneiden palveluiden järjestämiseksi vuosille 2014-2017

Hyväksytty:

Vanhusneuvosto, 4.2.2014, § 4

Sosiaalilautakunta, 6.3.2014 § 3

kunnanhallitus, pvm

kunnanvaltuusto, pvm

Sisällys

1. Suunnitelman tausta ja tarkoitus.....	3
2. Muonio ikääntyvän ihmisen asuinpaikkana.....	4
3. Ikääntyneiden sosiaalipalvelut	4
3.1. Kotiin annettavat palvelut	6
3.2. Ympäri vuorokautiset palvelut	9
3.3. Henkilöstö sosiaalipalveluissa.....	10
4. Ikääntyneiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevat palvelut	11
5. Ikääntyneiden määrä ja palvelut tilastojen valossa	14
6. Muonion kunnan vanhuspalveluiden tavoitteet 2014- 2017	21
7. Yhteenveto.....	25

Lähteet

1. Suunnitelman tausta ja tarkoitus

Laki ”Ikääntyneen väestön tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista” on tullut voimaan heinäkuussa 2013. Tässä suunnitelmassa käytetään laista julkisuudessa jo vakiintunutta nimitystä vanhuspäalvelulaki. Vanhuspäalvelulain 5§ edellyttää että kunnissa 1.1.2014 on ”laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.”

Laki edellyttää että valtuusto hyväksyy suunnitelman ja sitä tarkastellaan valtuustokausittain. Suunnitelmassa arvioidaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila, määritellään tavoitteet hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi, määritellään toimenpiteet, arvioidaan voimavarat tavoitteiden toteutumiseksi, määritellään eri toimialojen vastuut sekä määritellään, miten kunta toteuttaa yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat antaneet iäkkäiden ihmisten palvelujen kehittämistä koskevan laatusuosituksen vuonna 2013. Suosituksen tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun vanhuspäalvelulain toimeenpanoa. Laatusuositus on valmisteltu laajapohjaisessa työryhmässä. Suositus on tarkoitettu ensisijaisesti iäkkäiden palvelujen kehittämisen ja arvioinnin tueksi kuntien päättäjille ja johdolle. Myöhemmin viitattaessa tässä suunnitelmassa laatusuositukseen, sillä tarkoitetaan tätä Sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton antamaa kuntien laatusuositusta.

Tässä suunnitelmassa tarkastellaan kunnan järjestämiä vanhusten palveluita. Muoniossa terveydenhuolto toimii Muonion- Enontekiön kuntayhtymän organisaatiossa. Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon tiivis yhteistyö on tärkeää ikääntyneiden palveluiden järjestämisessä.

Suunnitelma on laadittu osana Ikäihminen toimijana- hanketta lokakuu 2013- helmikuu 2014 aikana. Kehittäjätyöntekijänä ja suunnitelman kirjoittajana toimi sairaanhoitaja Kati

Korva. Ohjausryhmässä toimivat sosiaalihoitaja Päivi Salminen, vanhustyönohjaaja Pirkko Kuru, johtava hoitaja Saara Vuollo ja sairaanhoitaja Kati Sirkka. Suunnitelman tavoitteet keskittyvät vuosiin 2014- 2017 ja niiden tarkoituksena on luotsata poliittisia päättäjiä ja työntekijöitä ikääntyneiden palveluiden kehittämisessä.

2. Muonio ikääntyvän ihmisen asuinpaikkana

Muonio sijaitsee Luoteis-Lapissa, naapurikuntinaan Enontekiö, Kittilä ja Kolari. Asukasluku vuoden **2013 lopussa oli 2383**, joista 22 prosenttia oli yli 65-vuotiaita. Muonion kuntakeskuksesta on pohjoiseen Kätkäsuvantoon 26 km ja etelään Tapojärveen 51 km.

Muonio-Rovaniemi 240 km

Etäisyydet naapurikuntiin:

Muonio-Enontekiö 76 km

Muonio-Kittilä 79 km

Muonio-Kolari 78 km

Palvelut keskittyvät kuntakeskukseen. Ruokakaupat ja kyläkoulut on lakkautettu kyliltä. Pankit, KELA ja verotoimisto ovat supistaneet aukioloaikojaan ja siirtäneet palveluitaan verkkoon.

3. Ikääntyneiden sosiaalipalvelut

Sosiaalitoimi toteuttaa niitä tehtäviä, joiden järjestäminen on säädetty kunnan velvollisuudeksi sosiaalitoimen alalla. Toiminta-ajatuksena on huolehtia ja vastata ajanmukaisten sosiaalipalvelujen ylläpitämisestä ja taata tasavertaiset peruspalvelut koko kunnan alueella.

Sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaa sosiaalilautakunta, johon kuuluu seitsemän jäsentä. Sosiaalilautakunnan alaisena sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaa sosiaaliosasto, jonka päällikkönä toimii sosiaalijohtaja.

Vanhustenhuollon palveluiden koordinointi on keskitetty Palvelukeskus Marjapaikkaan ja niistä vastaa vanhustyönohjaaja.

Sosiaalitoimen vanhuspalveluiden tavoitteena on huolehtia vanhuksen tarpeiden mukaisesta hoidosta ja huolenpidosta, joita niin pitkään kuin mahdollista, järjestetään hänen omaan kotiinsa. Vanhusten palvelussa huomioidaan hoidon suunnitelmallisuus, asiakaslähtöisyys, omatoimisuuden tukeminen, kuntouttava työote, fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja henkiset tarpeet sekä yhteistyö.

Vanhusten terveydenhuollosta vastaa Muonion-Enontekiön kansanterveystyön kuntayhtymä, joka järjestää mm. kotisairaanhoidopalvelut ja kuntoutuspalvelut.

Palvelutarpeen selvitys

Pyyntö vanhuksen palvelutarpeen selvittämisestä tulee joko asiakkaalta itseltään, omaiselta tai ammattihenkilöltä. Palvelutarpeen selvitystä voi pyytää joko kirjallisesti tai suullisesti. Palvelutarpeen selvittelyn tekee vanhustyönohjaaja ja/tai kotipalvelun työntekijä. He tekevät kotikäynnin tai jos iäkäs henkilö on vuodeosastolla, jatkohoidosta ja kotiuttamisen järjestämisestä neuvotellaan osastolla. Palvelutarpeen selvittämiseen osallistuvat tarvittaessa lääkäri ja muu terveydenhuollon henkilöstö, iäkkään omaiset ja muut hänen huolenpidossaan mukana olevat tahot. Palvelutarpeen selvittelyn pohjalta tehdään palvelusuunnitelma ja kirjallinen päätös iäkkään tarvitsemista palveluista.

Palvelutarpeen selvittelyn tueksi ja uudeksi toimintakyvyn mittariksi sosiaalitoimessa otetaan käyttöön Raisoft- ohjelma vuosien 2014 ja 2015 aikana.

SAS- Ryhmä

Lyhenne SAS tulee sanoista selvittä, arvioi, sijoita. Ryhmässä on mukana vanhustyönohjaaja, Marjapaikan ja hoivaosaston sairaanhoitajat, sosiaalijohtaja, terveyskeskuksen johtava lääkäri ja hoitaja, vuodeosaston sairaanhoitaja, fysioterapeutti, kotisairaanhoidaja ja tarvittaessa psykiatrinen sairaanhoitaja. Ryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa ja

käsittelee asumispalveluihin tulleita hakemuksia ja suunnittelee yhteisten asiakkaiden palveluja.

3.1. Kotiin annettavat palvelut

Kotiin annettavien palveluiden tavoitteena on mahdollistaa kotona asuminen mahdollisimman pitkään tarjoamalla vanhuksille kotipalvelua tukipalveluineen, omaishoidontukea, lyhytaikaishoitoa sekä päivä- ja yöhoitoa Marjapaikassa tai terveystieteiden keskuksen vuodeosastolla.

Kotipalvelu

Hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovitaan iäkkään tarvitsemasta avusta ja arvioidaan siihen kuuluva aika. Säännöllistä kotipalvelua on saatavana klo 8-20 joka päivä. Käyntejä voi olla päivän aikana useitakin iäkkään palvelutarpeesta riippuen. Tällä hetkellä kotipalvelua pystytään iltaisin järjestämään vain kuntakeskuksessa ja sen läheisyydessä. Kotisairaanhoidon on terveydenhuollon kuntayhtymän organisaatiossa, kun taas kotipalvelu toimii kunnan sosiaalitoimen alaisuudessa. Säännöllisen kotipalvelun maksu määräytyy tulojen ja käytettävän ajan perusteella.

Seuraavassa taulukossa kuvataan säännöllisen kotipalvelun asiakaskäyntien määrää sekä kotipalvelun ja talonmiesten ajaman ruoka-auton kotiin kuljettamien aterioiden määrää.

Taulukko 1. Kotipalvelun käyntien määrä, kotipalvelun ja ruoka-auton kotiin kuljettamien aterioiden määrä. Pro consona –ohjelma.

	v.2009	v.2012	v.2013
Säännöllisen kotipalvelun asiakaskäyntien lkm	2353	5371	8017
Kotipalvelun kuljettamat ateriat	1842	3240	3970
Talonmiesten kuljettamat ateriat	2205	2112	2172

Kotipalvelun asiakaskäyntien ja kuljetettujen aterioiden määrä on lisääntynyt. Vuonna 2009 säännöllisen kotipalvelun käyntejä on ollut 2353, vuonna 2013 8017 käyntiä, lisäystä asiakaskäynneissä on 5664, kotiin kuljetettujen aterioiden yhteenlaskettu määrä on lisääntynyt 2095:llä neljässä vuodessa.

Kotipalveluhenkilöstön matkakilometrit ovat myös lisääntyneet. Vuonna 2011 kilometrejä kertyi yhteensä keskimäärin 5800 km kuukaudessa. Vuonna 2013 keskimäärin 9113 km kuukaudessa. Työajan seurannan ja ajettujen kilometrien seurannan perusteella kukin kotipalvelutyöntekijä käyttää työaikaa autoa ajaen noin 26 tuntia kuukaudessa, eli noin 6,5 tuntia viikossa.

Ateriapalvelu

lähäs henkilö saa tarvitessaan ateriapalvelua kerran päivässä. Arkipäivisin joko kotipalvelun tai kunnan ruoka-auton kuljettamana saa yhden lämpimän aterian. Viikonlopun ateriat toimitetaan kylminä perjantaina. Asiakkaiden määrä ateriapalvelussa on kasvanut runsaasti.

Ruokailu Marjapaikassa tai keskuskeittiöllä

lähkällä henkilöllä on mahdollisuus ruokailla Marjapaikassa tai keskuskeittiöllä. Marjapaikassa voi syödä aamupalan, lounaan, päivällisen ja iltapalan. Lounas tarjotaan keskuskeittiöllä arkisin klo 11-12.30.

Omaishoidontuki

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidontuen perusteita tarkennettiin elokuussa 2013 ja siihen tuli neljä maksuluokkaa. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kuukaudessa. Hoidettavan tarvittaessa voi tuoda lyhytaikaishoitoon joko Marjapaikkaan tai vuodeosastolle. Omaishoitaja voi myös pyytää toisen omaisen, ystävän tai läheisen sijaisekseen hoidettavan kotiin, jolloin puhutaan läheislomituksesta. Läheislomitajalle maksetaan hoitopalkkiota. Omaishoidontuki on määrärahasidonnainen palvelu. Omaishoidontuen saajia on 17, joista 10 on yli 75-vuotiaita.

Turvapuhelin

Turvapuhelinpalvelun Muonion kunta hankkii ostopalveluna Esperio Oy:ltä. lähäs henkilö saa kotiinsa turvapuhelimen, josta on mahdollisuus nappia painamalla tehdä hälytys. Hälytykseen vastataan Helsingissä, josta tehdään tarvittaessa hälytys iäkkään antamiin numeroihin. Turvapuhelimeen voi tarvittaessa liittää lisälaitteena ovihälytyksen.

Päiväpalvelut

Palvelupäivä ja vapaaehtoisten päivä Marjapaikassa

Palvelupäivää vietetään Marjapaikassa noin kerran kuukaudessa. Palvelupäivän ohjelmaan sisältyy jumppa, ruokailu ja hartaus, sekä erilaista viriketoimintaa, esim. pelaamista. Palvelupäivänä on mahdollisuus ostaa parturin, jalkojenhoitajan tai hierojan palveluita.

Kerran kuukaudessa SPR:n ja seurakunnan vapaaehtoisten ryhmä järjestää ohjelmaa iäkkäille. Vuoden 2013 alusta muillakin iäkkäillä kuin Marjapaikan asukkailla on ollut mahdollisuus osallistua päivään ja ruokailla Marjapaikassa.

Suihku/sauna Marjapaikassa

Marjapaikassa iäkkään on mahdollisuus käyttää suihku tai saunapalvelua. Hän saa tarvittaessaan hoitajan avukseen

Kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua myönnetään ensisijaisesti vähävaraisille yli 65- vuotiaille henkilöille, joiden tuen tarve johtuu ikääntymiseen liittyvästä toimintakyvyn heikkenemisestä ja joilla on sairauden vuoksi vaikeuksia käyttää tavallisia joukkoliikennevälineitä. Päätöksen tekee vanhustyönohjaaja.

Vaikeavammaisten henkilöiden kuljetuspalvelu

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelua myönnetään henkilölle, joka vammansa tai sairautensa vuoksi välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Päätöksen tekee sosiaalihoitaja.

Siivouksen palveluseteli

Siivouksen palveluseteli myönnetään henkilöille, jotka sairauden, vamman tai toimintakyvyn alenemisen vuoksi tarvitsevat ulkopuolista apua kodin siivoukseen. Lisäksi myöntämisen perusteena ovat hakijan tulot. Päätöksen palvelusetelistä tekee vanhustyönohjaaja.

Tilapäinen asumispalvelu, päivä- ja yöhoito Marjapaikassa

Marjapaikassa järjestetään tilapäistä asumispalvelua sekä päivä- ja yöhoitoa tarvittaessa kotona asuville ikääntyville tai omaishoidettaville.

3.2. Ympäri vuorokautiset palvelut

Palvelukeskus Marjapaikka

Palvelukeskus Marjapaikassa on viisitoista tehostetun palveluasumisen paikkaa ja kolme tilapäisen asumispalvelun paikkaa omaishoidettaville ja muille tarvitsijoille. Marjapaikassa järjestetään tarvittaessa myös päivä- tai yöhoitoa. Tehostetun palveluasumisen asiakas maksaa asumisestaan vuokraa, hoitomaksun ja ruokapaketin. Hän saa tarvitessaan Kelan hoitotukea ja asumistukea. Henkilökohtaiset tarvikkeet ja lääkkeet hän ostaa itse kuten kotona asuakin. Kotisairaanhoidon kautta asiakas saa vaipat ja hoitotarvikkeet terveystoimen määrittelemien kriteerien mukaan. Marjapaikkaan hakeudutaan hakemuksella, joka käsitellään SAS- ryhmässä.

Hoivaosasto

Hoivaosastolla on yhdeksän laitoshoitopaikkaa ja yksi lyhytaikaishoitopaikka. Asukkaat maksavat asumisestaan pitkäaikaishoitomaksua, joka sisältää täysihoidon. Hoivaosasto sijaitsee väliaikaisissa tiloissa terveyskeskuksessa, josta he muuttavat uuteen tehostettuun asumispalveluyksikköön vuonna 2015, johon tulee kaksitoista asuntoa. Hoivaosasto muutetaan silloin laitoshoidon antavasta yksiköstä tehostetuksi palveluasumiseksi.

Terveyskeskuksen vuodeosasto

Muonion- Enontekiön terveydenhuollon kuntayhtymän vuodeosastolla hoidetaan pitkäaikaishoidossa iäkkäitä henkilöitä. He maksavat hoidostaan pitkäaikaishoitomaksua, johon sisältyy täysihoidon. Toisinaan vuodeosastolla hoidetaan iäkkäitä sen vuoksi, ettei Marjapaikasta tai hoivaosastolta löydy vapaata paikkaa. Tilanteesta riippuen vuodeosastolla on vaihdellen arviolta 4-8 henkilöä, jotka eivät tarvitsisi terveydenhuollon laitoshoidon mikäli korvaavia palveluita olisi järjestettävissä.

Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain muutosten myötä pitkäaikaisen laitoshoidon, asumispalvelujen tai perhehoidon tarpeessa olevat henkilöt voivat halutessaan aiempaa joustavam-

min vaihtaa kotikuntaansa. Vastuu kunnan päätökseen perustuvan perhehoidon, laitoshoidon tai asumispalvelujen tosiasiallisista kustannuksista säilyy muuton jälkeen henkilön aiemmalla kotikunnalla.(kuntaliitto 2011)

3.3. Henkilöstö sosiaalipalveluissa

Henkilöstön mitoittamisen lähtökohtana ovat aina asiakkaat tarpeineen: asiakkaiden fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen ja sosiaalinen toimintakyky ja palvelujen tarve määrittävät mitoituksen tason.

Kotipalvelu

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen kuntaliiton antaman laatusuosituksen mukaan: mukaan kotihoidon henkilöstön vähimmäistarve määräytyy iäkkäille myönnettyjen palvelujen(tunteina) toteuttamiseen tarvittavana henkilöstön välittömään asiakastyöhön käytettävissä olevana työaikana(tunteina).

Kotipalvelussa on tällä hetkellä yksi kodinhoitaja ja neljä lähihoitajaa sekä yksi määräaikainen henkilökohtainen avustaja. Kotipalvelun henkilökunta tekee asiakkaiden hoidon lisäksi kotikäyntejä, selvittää palvelutarpeita, tekee hoitosuunnitelmia ja käy yhteisissä palavereissa. Ilta- aikoihin ja viikonloppuun on tarvetta lisätä vuoroihin henkilökuntaa.

Ympäri vuorokautinen hoito

Suositus henkilöstön ehdottomaksi vähimmäismääräksi tehostetussa palveluasumisessa, vanhainkodeissa ja terveyskeskussairaaloitten pitkäaikaishoidossa:

*tehostetussa palveluasumisessa ja vanhainkodeissa 0,5 hoitotyöntekijää asiakasta kohden

*terveyskeskusten pitkäaikaishoidossa 0,6-0,7 hoitotyöntekijää asiakasta kohden

Hoivaosaston vakinaisen henkilöstön määrä on kahdeksan työntekijää, joista yksi sairaanhoitaja, viisi lähi- tai perushoitajaa ja kaksi laitosapulaista. Aamu- ja iltavuorossa on kaksi työntekijää ja öisin yksi. Työntekijät tekevät hoito- ja huolenpitotehtävien lisäksi siivous-, ruoka- ja pyykkihuollon tehtäviä.

Palvelukeskus Marjapaikassa on yhdeksän vakinaista työntekijää ja yksi määräaikainen henkilökohtainen avustaja. Siivoustyötä tekee 40% työajalla siivooja. Työntekijöistä yksi on sairaanhoitaja, kuusi lähihoitajaa ja kaksi laitosapulaista. Aamuvuorossa on kolme, iltavuorossa kaksi ja öisin yksi työntekijä. Työntekijät tekevät hoito- ja huolenpitotehtävien lisäksi siivous-, ruoka-, pyykkihuollon tehtäviä sekä hoitavat avohuollon asiakkaiden palveluja.

Sosiaalilautakunnan vahvistaman ja valtuuston hyväksymän henkilöstösuunnitelman mukaan vuonna 2014 palkataan lähihoitaja, ns. rekrytyöntekijä, joka tekee yksiköissä lomien, sairauspoissaolojen ja muiden poissaolojen sijaisuuksia. Kotipalveluun palkataan yksi lähihoitaja vuosittain vuoteen 2016 asti, jolloin siellä on yhteensä yhdeksän työntekijää. Asumispalveluyksikköön palkataan yksi lähihoitaja vuosina 2015 ja 2016. Muissa yksiköissä ei henkilöstösuunnitelman mukaan ole suunnitteilla lisää henkilökuntaa.

Vuoteen 2020 mennessä neljä sosiaalitoimen vanhustyöntekijää täyttää 63 vuotta, vuoteen 2024 mennessä jo yhteensä 12 henkilöä tulee keskimääräiseen eläkeikään. Uuden henkilökunnan ja sijaisten rekrytointi on jatkuva haaste käytännön työssä. Varsinkin koulutetun työvoiman löytäminen on vaikeaa. Keväällä 2014 on valmistumassa Muoniosta ryhmä lähihoitajia, hoiva-avustajan koulutuksen aloittaminen on suunnitteilla ja lähihoitajien koulutus alkaa työvoimapoliittisena koulutuksena Muoniossa kevään 2014 aikana. On syytä pohtia, miten Muonion kunta säilyttää vetovoimaisuutensa hyvänä työnantajana, jotta koulutettua työvoimaa saataisiin rekrytoitua. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ikääntyessä ja jaksamisen tukena on syytä suosia mm. osa-aikaisuuksia ja muita keinoja mahdollisimman hyvään työssä jaksamiseen. Työnohjausta tarjotaan edelleen tarvittaessa ja työterveyshuollon kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Työnkiertoa suositaan eri yksiköissä.

4. Ikääntyneiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevat palvelut

Vanhusneuvosto

Vuoden 2014 alusta vanhus- ja veteraaniasiain neuvottelukunta toimii vanhuspalvelulain tarkoittamana vanhusneuvostona kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Vanhus- ja veteraaniasian neuvottelukunnan tehtävänä on seurata vanhusten ja rintamaveteraanien

palvelutilannetta kunnassa ja avustaa viranomaisia palvelujen kehittämisessä. Neuvostossa on yhdeksän jäsentä: kaksi kunnanhallituksen, sosiaalilautakunnan ja veteraanijärjestöjen edustajaa, kansanterveystyön edustaja, invalidijärjestöjen edustaja ja eläkeläisjärjestöjen edustaja. Yhteysenkilönä toimii sosiaalijohtaja. Vanhusneuvoston kokoonpano tulee uudelleen harkittavaksi kun luottamushenkilöitä valitaan vuoden 2015 alusta alkavalle toimikaudelle.

Sivistystoimi

Kirjasto tarjoaa ikääntyneille isotekstisiä, selkokirjoja ja äänikirjoja. Kirjastolla on kotipalvelu, jossa ikääntyneelle toimitetaan kotiin työpajan toimesta kirjoja. Terveyskeskuksessa ja Marjapaikassa on siirtokokoelma. Kirjastossa ja kirjastoautossa on mahdollisuus saada neuvontaa tietokoneen käytössä. Kansalaisopisto järjestää erilaisia opintoryhmiä ympäri kuntaa. Ikääntyneiltä odotetaan toiveita ryhmien opetusaiheista. Kansalaisopisto järjestää musiikkiliikuntaa Marjapaikan asukkaille

Tekninen toimi

Teknisen osasto hoitaa teknisen lautakunnan alaisuudessa sille kuuluvat tehtävät kuten rakennustarkastus (rakennuslupa-asiat), ympäristönsuojelu (mm. ympäristöluvut), kunnan kiinteistöjen hoito, kaavateiden hoito, yksityistieasiat, vesihuolto, sekä kunnan varastonhoito (pääasiassa työkaluvarasto), uusien investointien suunnittelu ja rakentaminen. Tekninen toimi toteuttaa kunnanhallituksen päättämää asuntopolitiikkaa ja vastaa kunnan vuokra-asuntojen tuotannosta, hallinnasta ja kunnossapidosta.

Asiointiliikennevuorot

Kylien välinen asiointiliikenne on kaikille avointa joukkoliikennettä, jossa asiakas maksaa liikennöitsijän perimän linja-autotaksan mukaisen palvelumaksun. Kuljetus tulee varata edellisenä päivänä (klo 17.00 mennessä) kuljetuksen varmistamiseksi. Asiointiliikennettä ylläpitämällä halutaan helpottaa ihmisten asumista ja viihtymistä kotikylissään. Asiointikyytejä hallinnoi Muoniossa elinkeinotoimi. Kyydit kulkevat aikataulujen mukaan eri kylistä 1-3 kertaa viikossa.

Seurakunta

Seurakunta järjestää hartauden viikottain Marjapaikassa ja hoivaosastolla sekä seurakunnan ja SPR:n vapaaehtoiset järjestävät kerran kuukaudessa ohjelmaa Marjapaikassa asukkaille ja kotona asuville iäkkäille.

Järjestöt

Muoniossa on 21 asunnon rivitalo, jonka omistaa Omatupa r.y. Talo on alunperin rakennettu ikääntyneiden asunnoiksi, mutta nyt asukkaina on kaiken ikäisiä. Asukasvalinnoista päättää Omatupa r.y:n hallitus.

Kunnassa toimii erilaisia yhdistyksiä aktiivisesti. Yhteistyötä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa tulee nykyisestään lisätä.

5. Ikääntyneiden määrä ja palvelut tilastojen valossa

Taulukko 2. Ikääntyvien määrä Muoniossa 2013 ja väestöennuste 2020 ja 2030

Vuonna	2013	2020	2030
yli 65- vuotiaat, henkilöä	527	617	658
yli 75- vuotiaat, henkilöä	217	280	371
yli 85- vuotiaat, henkilöä	64	66	110

lähde:www.uusi.sotkanet.fi joulukuu 2013, väestörekisteri

Väestöennusteen mukaan ikääntyvien määrä lisääntyy Muoniossa merkittävästi.

Vuonna 2013 yli 75–vuotiaita oli 217, vuonna 2020 heitä on väestöennusteen mukaan n. 60 henkilöä enemmän kuin vuonna 2013 ja vuonna 2030 jo 150 henkilöä enemmän kuin vuonna 2013.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu 65- 74-vuotiaiden ja yli 75-vuotiaiden määrä alueittain.

Taulukko 3 – Ikääntyvien määrä alueittain Muoniossa vuonna 2013.

	Keskus- ta	Tapojär- vi	Kangosjär- vi	Yli- muonio	Kätkäsuvan- to	Särkijär- vi	Järvi- alue	Kerässiep- pi
65- 74	168	13	8	25	17	32	26	18
yli 75-	129	12	15	20	8	14	11	6

Tapojärvi= Tapojärvi, Kihlanki, Kaalamaniemi

Ylimuonio=Ylimuonio, Kajanki, Nulusniemi

Järvialue= Heinäniemi, Muotkavaara, Linkuniemi, Tiurajärvi

Kerässieppi= Kerässieppi, Liepimä, Kotimaa

lähde: väestörekisteri joulukuu 2013

Muonion ikääntyvä väestö on keskittynyt kuntakeskukseen. Yli 65- vuotiaista n. 56% asuu kirkonkylällä ja yli 75- vuotiaista n. 59%. Henkilömääristä voi arvioida tulevaisuuden palvelutarvetta alueittain, mutta siinä ei ole otettu huomioon kuolleisuutta ja muuttoennustetta,

kuten väestöennusteissa. Vaikka suurin osa ikääntyvästä väestöstä asuu kuntakeskuk- sessa, asuu merkittävä osa ikäihmisistä keskustaajaman ulkopuolella ja se tulee asetta- maan haasteita kotiin annettaville palveluille.

Muistisairauksien varhaisella diagnoosilla, hoidolla ja kuntoutuksella voidaan parantaa sai- rastuneiden toimintakykyä ja elämänlaatua sekä hillitä kokonaiskustannusten kasvua. Muistisairauksien ilmaantuvuutta voidaan vähentää ja siksi investointi aivojen terveyden edistämiseen ja ennaltaehkäisyyn kannattaa (Kansallinen muistiohjelma 2012-2020).

Seuraavassa taulukossa on ennakoitu keskivaikean ja vaikean dementiaan esiintyvyys Muoniossa väestöennusteen mukaan. Dementiaan esiintyvyyssennuste perustuu Suome- Muistiasiantuntijoiden ennusteisiin keskivaikean ja vaikean dementiaan esiintymiseen eri ikäryhmissä.

Taulukko 4.- Keskivaikean ja vaikean dementiaan esiintyvyys Muoniossa väestöennusteen mukaan. Sotkanet ja Muistiasiantuntijat r.y.

ikä	2012	2020	2030
30-65v.	3	3	3
65-74v.	12	13	11
75-84 v.	17	23	26
yli 85 v.	19	23	52
yht.hlöä	51	62	92

(Yhteenlasku taulukon sisään)

Taulukon mukaisen ennusteen perusteella keskivaikeaa ja vaikeaa dementiaa sairastavien määrä Muoniossa tulee lähes kaksinkertaistumaan vuoteen 2030 mennessä.

Vuonna 2010 ympärivuorokautisen hoidon keskimääräiset kustannukset koko maassa yh- tä henkilöä kohti olivat 46 000 euroa vuodessa. Kotihoidon vastaavat kustannukset olivat keskimäärin 19 000 euroa. Ympärivuorokautiseen hoitoon siirtymisen viivästyttämi- nen säästää kustannuksia, mutta se vaatii järjestelmällisiä toimia niin ennaltaehkäisyyn, varhaisen toteamisen kuin kotona asumisenkin tukemiseksi. Suomalaisessa vaikuttavuus- tutkimuksessa muistisairaana ihmisen ja hänen omaisensa käyttämien sosiaali- ja tervey- denhuollon kustannukset olivat vuodessa 23 600 euroa (vertailuryhmä). Sen ryhmän, jolle

palvelut räätälöitiin yksilölliset tarpeet monipuolisesti arvioiden ja jonka käytössä oli palvelukokonaisuutta koordinoiva yhteyshenkilö, sosiaali- ja terveydenhuollon vastaavat kustannukset olivat 15 600 euroa. Kotihoidon kehittäminen osoittautui kustannusvaikuttavaksi, tuki elämänlaatua ja viivästytti ympärivuorokautiseen hoitoon siirtymistä. (Kansallinen muis-tiohjelma 2012-2020)

Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus(2013) antaa valtakunnalliset tavoitteet vuoteen 2017 palvelurakennetavoitteeksi viiden seurattavan indikaattorin avulla:

75 vuotta täyttäneiden

palveluista:

91-92 % asuu kotona itsenäisesti tai riittävien palveluiden turvin

13-14 % säännöllisen kotihoidon piirissä(Kotihoitoon luetaan kotipalvelun ja kotisairaanhoidon asiakkaat)

6-7% saa omaishoidontukea

6-7 % asuu ikääntyneiden tehostetussa palveluasumisessa

2-3 % asuu vanhainkodissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksessa

Seuraavassa taulukossa on kuvattu valtakunnallisesti seurattavien vanhustenhuollon tavoitteiden toteutumista Muoniossa. Ensimmäisessä sarakkeessa tarkastellaan, miten palvelut ovat toteutuneet vuonna 2013. Toisessa sarakkeessa tarkastellaan millaiset luvut olisivat olleet, mikäli palvelut olisivat toteutuneet laatusuositusten mukaisesti. Kolmannessa sarakkeessa arvioidaan vuoden 2020 palvelutarvetta väestöennusteen perusteella.

Taulukko 5. Ikääntyneiden palveluiden toteutuminen Muoniossa ja laatusuositus, vertailu. :
 Sotkanet.fi, väestörekisteri, pro consona – ohjelma tilastot

	2013	2013	2020
yli 75-vuotiaista	Lukumäärä 217 henkilöä	Lukumäärä 217 henkilöä	Väestöennusteen mukaan 280 henkilöä
	Palveluiden toteuma Muoniossa v. 2013	Laatusuosituksen mukainen palvelutavoite v.2013	Laatusuosituksen mukainen toteuma vuonna v.2020
Asuu kotona itsenäisesti tai riittävien palveluiden turvin 91-92%	188 hlöä, 87%	197-200 hlöä	255-258 hlöä
Säännöllisen koti-hoidon piirissä 13-14%	16 hlöä, 7%	28-30 hlöä	36-39 hlöä
Saa omaishoidon tukea 6-7%	10 hlöä, 5%	13-15 hlöä	17-20 hlöä
Asuu ikääntyneiden tehostetussa palveluasumisessa 6-7%	13 hlöä, 6%	12-14 hlöä	17-20 hlöä
Asuu vanhainkodissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksessa 2-3%	16 hlöä, 7% (hoivaosastolla yhdeksän, vuodeosastolla 7)	4-7 hlöä	6-8 hlöä

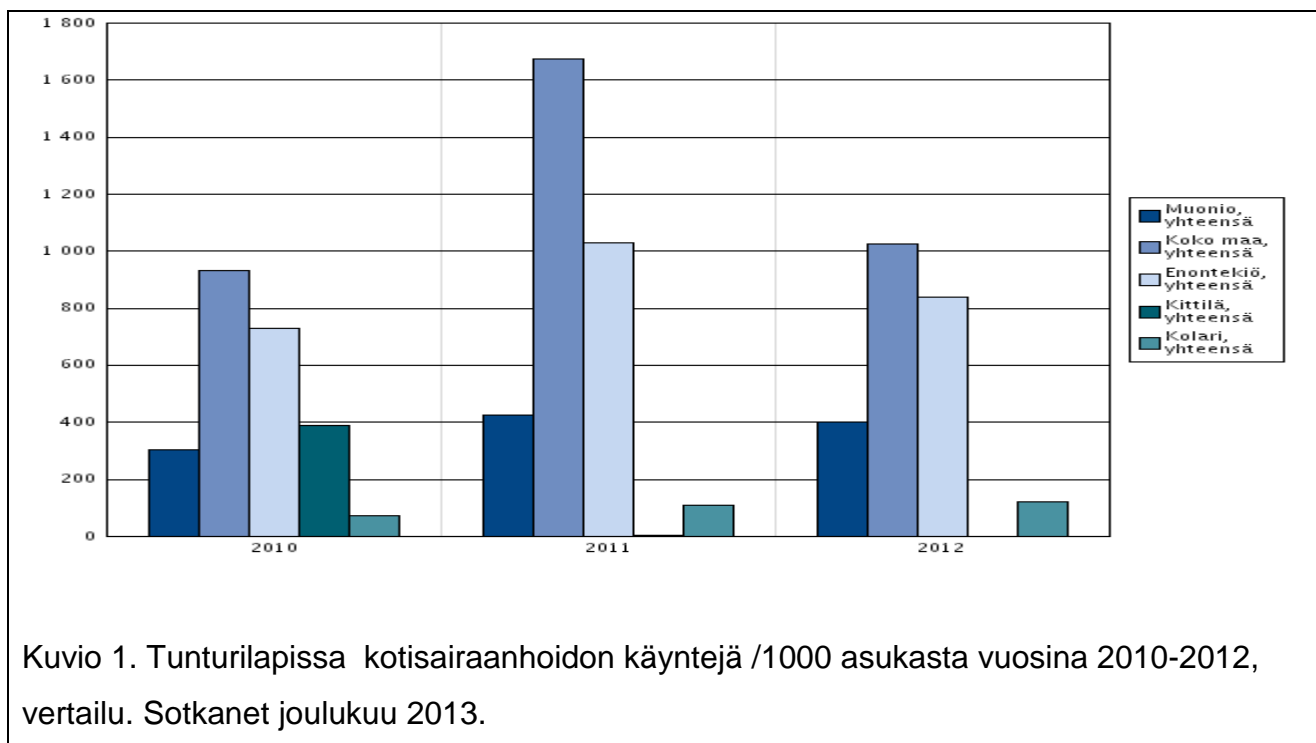
Seuraavassa taulukossa on vertailtu valtakunnallisesti seurattavien vanhustenhuollon tavoitteiden toteutumista Tunturi-Lapin kunnissa vuonna 2012.

Taulukko 6. Tunturi-Lapin kuntien vanhustalveluiden rakenne, vertailu

SEURATTAVAT INDIKAATTORIT	Enontekiö	Kolari	Kittilä	Muonio
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä	87,5	93,5	87,6	88,2
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	15,6	11,9	16,4	7,8
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä	16,3	9,0	8,6	8,3
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	0	4,0	7,6	5,4
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä	13,1	2,5	4,7	5,9

Muoniossa on muita Tunturi-Lapin kuntia vähemmän yli 75-vuotiasta säännöllisen kotihoidon piirissä. Muoniossa pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksessa on enemmän yli 75-vuotiaita kuin naapurikunnissa. Enontekiön korkeata laitoshoidon lukua selittää, että kunnassa on vanhainkoti, muut kunnat ovat muuttaneet vanhainkodit palveluasunnoiksi. Muonion asumispalvelurakenne on muita kuntia laitoshoitopainotteisempi. Laitoshoittoa on kunnan hoivaosastolla ja kuntayhtymän vuodeosastolla.

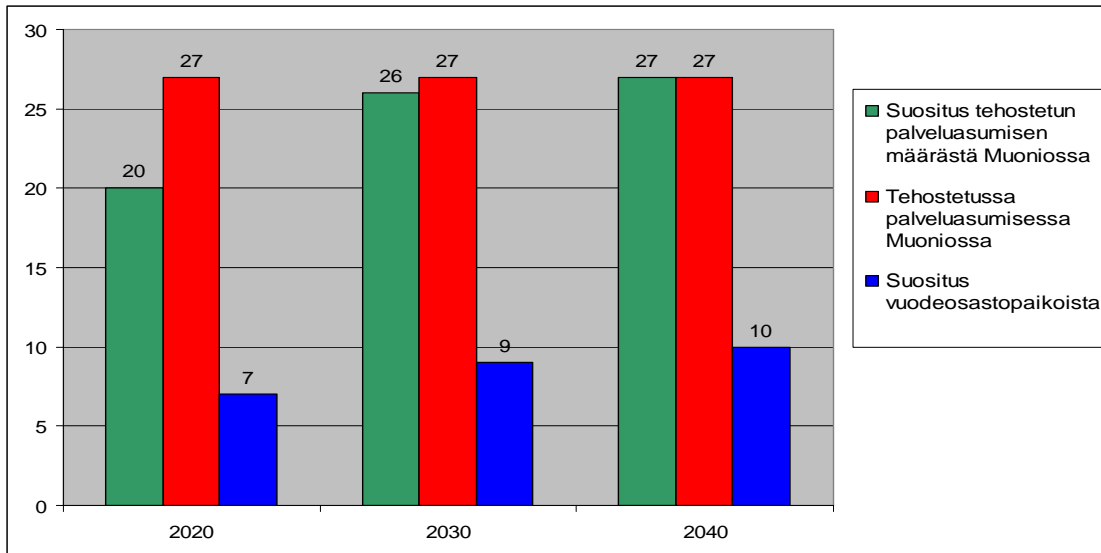
Seuraava kuvio kuvaa kotisairaanhoidon käyntien määrää Tunturi-Lapin kunnissa/1000 asukasta.

Kuvio 1. Tunturilapissa kotisairaanhoidon käyntejä /1000 asukasta vuosina 2010-2012, vertailu. Sotkanet joulukuu 2013.

Kotisairaanhoidon käyntejä Muuniossa /1000 asukasta on ollut noin puolet vähemmän kuin Enontekiöllä vuonna 2012. Kittilässä kotipalvelu ja kotisairaanhoido on yhdistynyt kotihoidoksi, joten kotisairaanhoidon käyntejä ei erikseen tilastoida.

Seuraavassa kuviossa kuvataan ympärivuorokautisten hoitopaikkojen suhdetta laatusuositukseen tämänhetkisten suunnitelmien perusteella Muoniossa yli 75- vuotiaille v.2020-2040

Kuvio 2. Laatusuosituksen mukaisten ympärivuorokautisten hoitopaikkojen tarve Muoniossa yli 75- vuotiaille v.2020-2040

Kuviossa kuvataan laatusuosituksen mukaista ympärivuorokautisen hoidon tarvetta yli 75- vuotiaille. Suositusten mukainen tehostetun palveluasumisen paikkamäärä vuodelle 2020 on 17–20. Vuonna 2020 Muoniossa on 27 tehostetun palveluasumisen paikkaa, jotka koostuvat Marjapaikan viidestätoista ja v. 2015 valmistuvan Ojustien tehostetun asumis- palveluyksikön kahdestatoista paikasta. Vuonna 2030 tehostetun palveluasumisen paikkoja tarvitaan suositusten mukaan 22-26 ja vuonna 2040 23-27. Muoniolla on vuosina 2015-2040 suositusten mukainen määrä tehostetun palveluasumisen paikkoja ja etenkin tarkastelujakson alkupuolella kunnassa on laskennallista ylikapasiteettia tehostetun palveluasumisen paikoista. Tarkastelujaksolla 2015-2040 suositusten mukainen laitospaikkojen tarve vanhainkodissa tai vuodeosastolla yli 75-vuotiaille lisääntyy 6-8:sta (2015) 8-12:een (2040). Edellä esitetty tehostetun palveluasumisen ja laitospaikkojen tarve edellyttää, että muu palvelurakenne on suositusten mukaisesti painottunut kotiin annettaviin palveluihin. Numeroita tarkasteltaessa on muistettava, että suosituksissa on kyse keskimääräisistä luvuista, pienessä kunnassa muutamankin henkilön palvelutarpeen muutos aiheuttaa erityisiä haasteita.

6. Muonion kunnan vanhustaluiden tavoitteet 2014- 2017

Seuraavissa taulukoissa on esitetty teema-alueittain Muonion vanhusten palveluiden tavoitteet vuosille 2014-2017:

Ikääntyneen asumista ja elinympäristöä koskevat tavoitteet

Osallisuutta ja ennaltaehkäisyä koskevat tavoitteet

Palvelurakennetta ja palveluita koskevat tavoitteet

Henkilöstöä, johtamista ja kehittämistä koskevat tavoitteet

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan talous- ja valtuustokausittain

1. Ikääntyneen asumista ja elinympäristöä koskevat tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Aikataulu	Vastuutoimija
Ikääntyville sopiva yhdyskuntarakennus	Ikääntyvien tarpeet otetaan huomioon kaavoituksessa			Valtuusto
Riittävästi vuokra-asuntoja ikääntyneiden käyttöön keskustan alueella	Huomioidaan kunnan asuntoliittisessä suunnittelussa	Ikääntyneiden vuokra-asuntojen määrä	suunnittelu ja toteutus 2014 alkaen	Kunnanhallitus, valtuusto
Toimiva asiointiliikenne	Aikataulut ja tiedottaminen, yhteistyö elinkeinotoimen ja sosiaalitoimen välillä	Asiointiliikenteen asiakasmäärä kasvaa	Kalenterivuositain	Elinkeinotoimi

2. Osallisuutta ja ennaltaehkäisyä koskevat tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Aikataulu	Vastuutoimija
Liikunnallisesti toimintakykyinen ikääntynyt väestö	Ikääntyvien tarpeet huomioidaan liikuntapaikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa	TAK-arviointijärjestelmää käytetään		Liikuntatoimi
Henkisesti vireä ikääntyminen	Kulttuuri- kirjasto- kansalaisopisto			Sivistystoimi Yhdistykset,

	Aktiivinen järjestötoiminta			järjestöt
Vanhusneuvosto osallistuu päätöksentekoon	Vanhusneuvosto kokoontuu säännöllisesti Vanhusneuvoston kokoonpano ja tehtävät kirjataan Vanhusneuvosto arvioi ikäänntyneiden palveluiden suunnitelman toteutumista		syksy 2014 Talous- ja toimintavuosittain	Vanhustyönjohtaja, vanhusneuvoston puheenjohtaja Kunnanhallitus Vanhusneuvoston jäsenet
Virikkeellinen ja sosiaalinen arki	Päivätoiminnan kehittäminen yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa	Päivätoiminnan asiakasmäärä	2014-2017	Vanhustyönjohtaja, sosiaali-johtaja

3. Palvelurakennetta ja palveluita koskevat tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Aikataulu	Vastuutoimija
Ikäänntyneet ja heidän läheisensä tietävät palveluista	Palveluopas päivitetään Tiedottamiseen käytetään kuntatiedotetta, kunnan verkkosivuja ja Luoteis-Lapin Pidä Mielessä-palstaa Palveluneuvonta	Ajantasainen palveluopas Tiedottamisen onnistumista mitataan TAK-kyselyllä	Päivitys vuosittain 1/v. loppuun mennessä	Vanhustyönjohtaja, sosiaali-johtaja Vanhustyöntekijät
lähäs asuu ensisijaisesti omassa kodissaan tai kodinomaisessa yksikössä	Palvelut mahdollistavat kotona asumisen Säännöllisen	91-92 % asuu kotona itsenäisesti tai riittävien palveluiden turvin 13-14 % sään-	Toiminta- ja talousarviovuosittain	valtuusto

	kotipalvelun lisääminen	nöllisen kotihoi- don piirissä		
Kotona asu- minen läheisen tuella	Omaishoidontu- ki	6-7% saa omaishoidontu- kea		Vanhustyönoh- jaaja
Palvelutarpeen määrittäminen	Monipuolinen toimintakyvyn arviointi yhdes- sä asiakkaan kanssa Raisoft- ohjel- man käyttöönot- to		Palvelutarpeen selvitys tehdään kuukauden si- sällä yhteyden- otosta koulutus alkaen 2014- käyttöön- otto 2016 men- nessä	Vanhustyönoh- jaaja, lähiesi- miehet
Vanhuspalvelu- lain velvoittei- den täyttäminen	Omavalvonta- suunnitelmat Vastuutyönteki- jä Odotusaikojen seuranta		2014 tehdään voimassa 2015 alusta	vanhustyönoh- jaaja, lähiesi- miehet
lääkäs saa tarvit- semansa palve- lut	Hoito- ja palve- lusuunnitelma laaditaan mo- niammatillisena yhteistyönä	Ajantasainen hoito- ja palve- lusuunnitelma kaikilla asiak- kailla	Suunnitelmat uusille asiakkail- le kuukauden kuluessa, päivi- tys puolivuosit- tain tai tarvitta- essa	Vanhustyönteki- jät, lähiesimie- het
Tehostetun pal- veluasumisen lisääminen ja laitoshoidon vähentäminen	12- paikkaisen tehostetun asumispalvelu- yksikön valmis- tuminen	6-7 % asuu ikäntyneiden tehostetussa palveluasumi- sessa 2-3 % asuu pit- käaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuk- sessa	kesäkuu 2015	Kunnanhallitus
Palveluiden ke- hittäminen kerä- tyn palautteen perusteella	TAK- arviointi- järjestelmää käytetään pa- lautteen kerää- miseen	Asiakastyyty- väisyys		Vanhustyönoh- jaaja

4. Henkilöstöä, johtamista ja kehittämistä koskevat tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutoimija
Johtamisen rakenne ajanmukaistetaan	<p>Vanhustyönohjaajan virkanimike muutetaan vanhuspalveluiden johtajan viraksi</p> <p>Marjapaikkaan ja hoivaosastolle lähiesimiehet</p> <p>Tehtävien kuvaukset ja roolit määritellään</p>		<p>2015 alusta</p> <p>2014 helmikuu</p>	<p>Sosiaalilautakunta</p> <p>Kunnanvaltuusto</p>
Työn ja johtamisen arviointi ja kehittäminen	<p>Lähiesimiehet käyvät suunnittelu- ja kehityskeskustelut vuosittain kaikkien työntekijöiden kanssa</p> <p>Marjapaikka 30-vuotta -juhlaseminaari</p>	Toteutuu/ei toteudu	Kesäkuu 2014	Sosiaalilautakunta ja vanhustyön henkilöstö
Koulutuksen painopisteet suosituksen mukaiset: geriatria, gerontologia, muistisairaudet, suunhoito, ravitsemus	Yksiköissä laaditaan koulutussuunnitelmat kehityskeskustelujen perusteella		Edellisen vuoden loppuun mennessä yleissuunnitelma, jota täsmennetään koulustarjonnan perusteella	Vanhustyönohjaaja, lähiesimiehet
Riittävä mitoitus, kotiin annettavien palveluiden kehittäminen	Lisähenkilökunnan rekrytointi: kotipalvelu yksi työntekijä vuosittain vuoteen 2016 asti, asumispalveluyksikkö yksi työntekijä vuosina 2015 ja 2016	Työajan seuranta yksiköissä	Kevät 2014	Sosiaalilautakunta, vanhustyönohjaaja

	Rekry 2014			
Toimintakykyä ja kuntoutumista edistävä työtapa	Asenteiden muokkaaminen		Jatkuva	Vanhustyönohjaaja, lähiesimiehet
Henkilökunnan tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö	Työnkierron mahdollistaminen			Vanhustyönohjaaja
Henkilökunnan hyvinvointi	Työnohjausta tarjotaan tarvittaessa Osa-aikaisuusien mahdollistaminen	Sairauspoissaolojen määrä	jatkuva	Sosiaalilautakunta, vanhustyönohjaaja

7. Yhteenveto

Muonion kunnan tavoitteet vuosille 2014-2017 ikääntyneiden palveluissa on jaettu seuraaviin teemoihin:

1. Ikääntyneen asumista ja elinympäristöä koskevat tavoitteet
2. Osallisuutta ja ennaltaehkäisyä koskevat tavoitteet
3. Palvelurakennetta ja palveluita koskevat tavoitteet
4. Henkilöstöä, johtamista ja kehittämistä koskevat tavoitteet

Tavoitteita, toimenpiteitä, mittareita ja vastuutoimijoita kuvataan tarkemmin suunnitelman kappaleessa kuusi. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää lujaa yhteistä tahtoa ja asenne-muutosta sekä kunnan virkamiehiltä että poliittisilta päättäjiltä.

Vanhusten palveluissa on ilmeinen tarve palveluiden rakennemuutokselle laitospainotteisista palveluista kotiin annettaviin palveluihin. Laitoshoito vähenee v. 2015 kun uusi asu-mispalveluyksikkö aloittaa toimintansa ja hoivaosasto lakkaa. Kotona asumista tukevia palveluita tulee määrätietoisesti sekä lisätä että kehittää niiden sisältöä. Palveluiden painottaminen kotiin annettaviin palveluihin on yleisesti vanhusten oman toiveen mukaista, se vastaa lainsäädäntöä ja valtakunnallisia laatusuosituksia ja on ympärivuorokautista laitospainotteista.

tai asumispalvelua edullisempi tapa järjestää palvelut. Kunnan omien palveluiden puutteellisuus voi myös lisätä vanhusten ja heidän omaistensa halukkuutta hakea laitos- tai asumispalvelupaikkaa kunnan ulkopuolelta, jolloin kaikki tai osa kustannuksista jää Muonion kustannukseksi.

Vanhusten palvelurakenteen uudistamiseen liittyy kiinteästi myös asuntotilanne. Kunnassa on liian vähän vuokra-asuntoja ikääntyneiden käyttöön. Vuokra- asumisen suunnittelu ja toteutus on aloitettava vuoden 2014 aikana laaja-alaisena yhteistyönä, jotta voidaan kotipalveluja kehittämällä turvata iäkkäiden mahdollisimman hyvä hoito ja huolenpito.

Tämän suunnitelman laadinta on painottunut sosiaalipalveluihin. Seuraavan vanhuspalveluiden suunnitelma vuonna 2017 olisi hyvä toteuttaa siten, että sen valmisteluun osallistuminen olisi mahdollisimman laaja-alaista.

Lähteet

Kunnanhallitus 21.10.2013.318§. Vanhus- ja veteraaniain neuvottelukunta

Kuntaliitto 2011.<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/yleiskirjeet-lausunnot/yleiskirjeet/2011/Sivut/y04802011-kotikuntalain-ja-sosiaalihuoltolain-muutokset.aspx>

Laki ikääntyneen väestö toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980. Finlex. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen kuntaliitto. 2013. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:11.Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2013.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2012. Kansallinen muistiohjelma 2012-2020, Tavoitteena muistiystävällinen Suomi.Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja julkaisuja 2012:10.Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2012.

Sosiaalilautakunta 22.8.2013. Sosiaalitoimen suunnitelma hallintokunnan toiminnan suunnittelun pohjaksi vuosille 2014-2016

THL 2013. <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu>

Väestörekisteri 2013

Sosiaalilautakunta 2013. Henkilöstösuunnitelma vuosille 2014-2016

www.muonio.fi